

KESÄLAHTI KULHANKANGAS G

Esihistoriallisen löytöpaikan koekaivaus

Simo Vanhatalo 2005

KESÄLAHTI Kulhankangas G

Esihistoriallisen löytöpaikan koekaivaus

MUSEOVIRASTO
Arkeologian osasto, koekaivausryhmä II
Simo Vanhatalo 2005

KAIVAUSKERTOMUS

Kohteen nimi: Kulhankangas G (muu muinaisjäännösalue: Kulhankangas A, B, C, D, E ja F)
 Muinaisjäännöslaji: ajoittamaton raudanvalmistuspaikka?, muinaisjäännösalueella A–F asuinpaikkoja ja pyyntikuoppia
 Muinaisjäännösrekisterinumero: 248–010051, (248 01 0045–0050)
 Inventointinumero:

Lääni: Itä-Suomen lääni
 Kunta, kunnanumero: Kesälahti, 248
 Kylä, kylännumero: Villala, 408
 Tilat, rek.no: Karjalanmaa, 2:52/1
 Kiinteistötunnus: 248–408–0002–0052/1
 Maanomistaja: UPM-Kymmene Oyj:n maankäyttöyksikkö (tonttien myyntiyhtiö: Bonvesta)
 Katuosoite:
 Postiosoite: PL 32
 Postinumero, -toimipaikka: 37601 Valkeakoski

Gt-kartta: 6
 Peruskartat: 421305 RAUVANNIEMI
 Yhtenäiskoordinaatit: P: 6882231–305 tutkittu alue P: 6882267–2591 koko muinaisjäännösalue
 I: 3635286–414 I: 3634987–5330
 Z: 77–80 Z: 79–89

Peruskoordinaatit: X: 6879600–680 tutkittu alue X: 6879640–9980 koko muinaisjäännösalue
 Y: 4478225–350 Y: 4477940–8268
 Z: 77–80 Z: 79–89

Paikannusmenetelmä: DGPS-satelliittipaikannin Leica GS50, tarkkuus <±1 m ja GPS-satelliittipaikannin Garmin IIP, tarkkuus <±5 m

Rahoittaja: Museovirasto, koekaivausryhmä II
 Tutkimusaika: 4.–8.7.2005
 Tutkimustapa: koekaivaus
 Tutkimusala / kaivausala: 10000 m² / 6 m²
 Kaivauksenjohtaja: Simo Vanhatalo, HuK
 Piirtäjä: Tiina Kinnunen, HuK
 Tutkimusavustaja: Ulrika Köngäs, HuK
 Kaivajat: 3, koekaivausryhmän palkkaamia

Kaivauslöydöt: -
 Tarkastuslöydöt: -
 Valokuvat: F. 136934–938, kuvat 1–5, luettelo s. 3, s. 9 (1 kuvataulu)
 Diat: D. 55965–991, 2 kpl, luettelo s. 3
 Gt-karttaote: GT 6, pain. 2000, s. 4
 Peruskarttaote: 421305 RAUVANNIEMI, pain. 1975, s. 5
 Kartat: Yleiskartta (koekuopitettu alue) 1:500, A4, s. 6
 Tasokartat: -
 C14-ajoitukset: -
 Liitteet: Luettelo koekuopista, lapionpistoista ja alueen muista paikannuspisteistä, s. 7–8

Aikaisemmat kaivaukset: -
 inventoinnit: Teemu Mökkönen 1998, Petro Pesonen 2004
 tarkastukset: -
 löydöt: KM 31129. Rautakuonaa (13 kpl, 45,3 g). Diar. 06.11.1998

Lähistön muinaisjäännökset: Kesälahti Kulhankangas A, B, C, D, E ja F.
 Lähistön löydöt: KM 31124 1-3. Asuinpaikkalöytöjä. Diar. 6.11.1998. (Kulhankangas A).
 KM 34825. Asuinpaikkalöytöjä. Diar. 29.10.2004. (Kulhankangas A).
 KM 31125 1-21. Asuinpaikkalöytöjä. Diar. 06.11.1998. (Kulhankangas B).
 KM 34826 1-5. Asuinpaikkalöytöjä. Diar. 29.10.2004. (Kulhankangas B).
 KM 31126. Asuinpaikkalöytöjä Diar. 6.11.1998. (Kulhankangas D).
 KM 31127. Asuinpaikkalöytöjä. Diar. 6.11.1998. (Kulhankangas E).
 KM 31128. Asuinpaikkalöytöjä. Diar. 6.11.1998. (Kulhankangas F).

TUTKIMUSPERUSTE

Kohteessa tehtiin koekaivauksia, koska alueelle oli suunniteltu rakennushankkeita. Kulhankankaan koillisreunassa oli neljä myyntiin tullutta ja rakentamatonta kesämökkintonttia, jotka oli merkitty myös rantakaavaan. Tontin numero 5 kohdalla on Kulhankangas F muinaisjäännös, josta oli vuoden 1998 inventoinnissa löytynyt yksi kampaleimoin koristeltu ja 14 koristelematonta saviastian palaa. Tontin numero 7 kohdalla oli Kulhankangas G muinaisjäännös, josta oli löytynyt rautakuonaa. Tonttien luoteispuolella on kohteet Kulhankangas A, B, C, D ja E. Kohteet A, B, D ja E ovat kivi–varhaismetallikautisia asuinpaikkoja ja kohteessa C on kuusi pyyntikuoppaa.

KOHTTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Kulhankankaan muinaisjäännösalue sijaitsee Puruveden Ketolanlahden lounaisrannalla, korkean harjun rannanpuoleisella rinteellä, noin 20,5 kilometriä luoteeseen Kesälahden kirkosta. Harjun alapuolella maasto on tasaisesti lounaaseen viettävää, metsä-äestettyä nuorta sekametsää. Maaperä on enimmäkseen hiekkaa. Ylempänä, harjun törmässä oli soraa. Harjulla kasvaa harvennettua mäntymetsää ja paikoin on myös tiheämpää nuorta sekametsikköä. Rannassa, lähellä pienvenepaikkaa, maaperä on hienoa hietaa. Kulhankankaan kaakkoiskärkeen on rakennettu kesämökkejä.

KAIVAUSMENETELMÄT

Koekuoppien avulla tutkittiin Kulhankangas G:n löytöpaikan ympäristöä tonttien 6–8 kohdalla. Koekuopat kaivettiin lapioilla noin 0,5 x 0,5 metrin suuruisiksi ja noin 40 cm:n syvyisiksi. Koekuoppia oli yhteensä 22 kappaletta ja lisäksi tehtiin neljä lapionpistoa. Yleiskartan tekemiseen ja koekuoppien sijaintien määrittämiseen käytettiin satelliittipaikannuslaitetta. Kaivausten lopuksi kaikki koekuopat peitettiin.

HAVAINNOT

Kaikki koekuopat olivat löydöttömiä. Koekuopassa 13 oli rautaoksidisaostumia ja kuopassa 18 oli hieman punertavaa hiekkaa. Tonttien kohdalla, harjun reunaan rakennetun tien leikkauksissa näkyi muutamia punaruskeita ruostesaostumia. Kuopassa 4 oli epämääräisiä, harmahtavia likamaaläikkiä. Muutamissa koekuopissa (3, 15, 19, 21 ja 22) oli muinaiseen rantakivikkoon viittaavia kiviä. Tielinjan kartoituksen yhteydessä ei muualta avonaisilta maanpinnoilta havaittu mitään löytöjä.

YHTEENVETO

Koekaivauksissa ei havaittu mitään selkeitä merkkejä muinaisesta raudanvalmistuksesta. Maaperässä oli hajanaisesti punertavaa hiekkaa ja paikoin kokkareiksi saostuneita rautaoksidin paloja, jotka vaikuttavat luontaisilta. Tonteille johtava uusi tielinja on lohkaissut harjun rinnettä ja luoteisosassa tie kulkee Kulhankangas A–C-muinaisjäännösten alueella. Tonttien 5–6 kohdalla tulisi suorittaa lisätutkimuksia, koska ne sijoittuvat lähelle Kulhankangas F-muinaisjäännöstä.

Helsinki 2.11.2005

Simo Vanhatalo, HuK

VALOKUVALUETTELO

KESÄLAHTI Kulhankangas
kuvaaja: Simo Vanhatalo 2005
negatiivikoko: 6 x 6

- K. 1/F. 136934 Yleiskuva koekuopitetun alueen lounaisosasta, tonttien 7 ja 8 kohdalta, vasemmalla tonteille johtava tie, kuvattu kaakosta.
- K. 2/ F. 136935 Panoraamakuva koekuopitetun alueen lounaisosasta, tonttien 7 ja 8 kohdalta, kuvattu eteläkaakosta.
- K. 3/ F. 136936 Panoraamakuva koekuopitetun alueen lounaisosasta, tonttien 7 ja 8 kohdalta, kuvattu eteläkaakosta.
- K. 4 / F. 136937 Panoraamakuva koekuopitetun alueen lounaisosasta, tontin 8 kohdalta, kuvattu etelästä.
- K. 5/ F. 136938 Panoraamakuva koekuopitetun alueen lounaisosasta, tontin 8 kohdalta, kuvattu etelälounaasta.

DIAKUVALUETTELO

KESÄLAHTI Kulhankangas

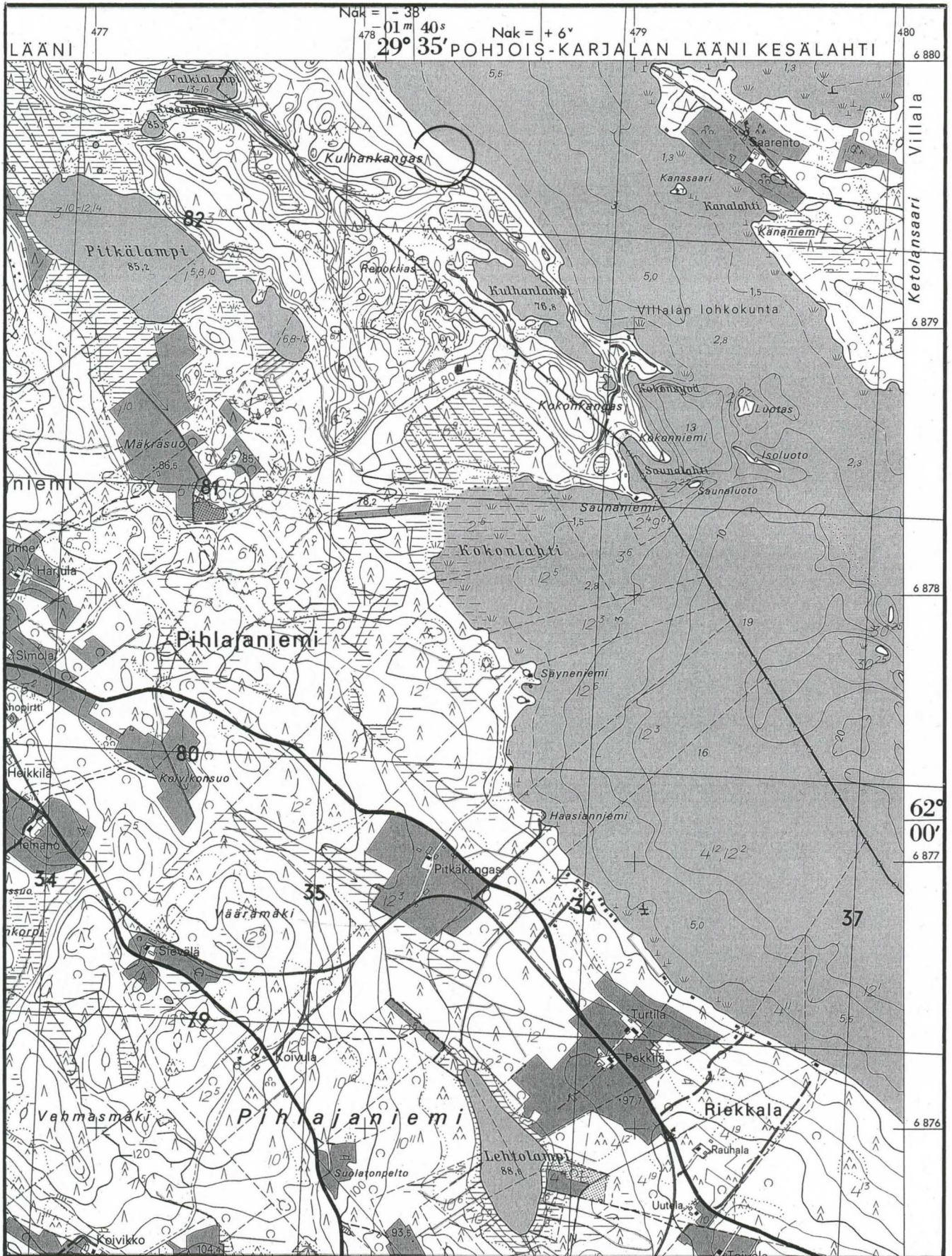
kuvaaja: Simo Vanhatalo 2005
filmikoko: 24 x 36

- D. 56069 Yleiskuva koekuopitetun alueen lounaisosasta, tonttien 7 ja 8 kohdalta, vasemmalla tonteille johtava tie, kuvattu kaakosta.
- D. 56070 Yleiskuva koekuopitetun alueen lounaisosasta, tonttien 7 ja 8 kohdalta, kuvattu etelästä.

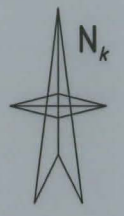
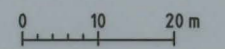
KESÄLAHTI Kulhankangas
PK421305 RAUVANNIEMI, pain. 1975
P: 6882231-305, I: 3635286-414, Z: 77-80 (koekuopitettu alue)

S. Vanhatalo 2005

Kulhankangas B

vanha ajoura

KESÄLAHTI Kulhankangas G Simo Vanhatalo 2005 yleiskartta 1:1000

- 9 koekuoppa 0.5x0.5 m, kaikki löydöttömiä
- lp101 lapionpisto
- ⊕ muinaisjännöksen keskikoordinaatit

Karjalanmaa
248-408-44-18

Puruvesi
75,6

Kulhankangas F

Kulhankangas G

Kulhankangas

Kesäranta
248-408-2-52/1

6882300

6882250

6882200

3635250

3635300

3635350

3635400

uusi tie

uusi tie

80m

5

6

7

8

105

91

16

□ 21

20 □

□ 22

□ 17

□ 10

□ lp104

□ 18

⊕ 16

□ 19

□ 15

□ lp101

□ 14

□ 9

□ 3

□ 2

⊕ 1

□ 11

□ 7

□ 6

□ 4

□ 12

□ 13

□ 5

□ 6

□ 8

apunumero	DGPS-no	X-koordinaatti	Y-koordinaatti	P-koordinaatti	I-koordinaatti	vertaa no	selite	laite
1	80	6879622	4478339	6882252,5	3635402,2	104	koekuoppa 1	DGPS
2	81	6879627	4478331	6882257,1	3635394,0	019	koekuoppa 2	DGPS
3	82	6879633	4478322	6882262,7	3635384,7	106	koekuoppa 3	DGPS
4	79	6879612	4478320	6882241,6	3635383,7	103	koekuoppa 4	DGPS
5	83	6879621	4478310	6882250,1	3635373,3	107	koekuoppa 5	DGPS
6	78	6879608	4478316	6882237,4	3635379,9	102	koekuoppa 6	DGPS
7	77	6879609	4478306	6882238,0	3635369,9	101	koekuoppa 7	DGPS
8	90	6879667	4478298	6882295,5	3635359,2	114	koekuoppa 8	DGPS
9	91	6879636	4478303	6882264,8	3635365,6	115	koekuoppa 9	DGPS
10	89	6879645	4478282	6882272,8	3635344,2	113	koekuoppa 10	DGPS
11	85	6879624	4478299	6882252,6	3635362,2	109	koekuoppa 11	DGPS
12	88	6879631	4478288	6882259,1	3635350,9	112	koekuoppa 12	DGPS
13	84	6879615	4478296	6882243,5	3635359,6	108	koekuoppa 13	DGPS
14	87	6879623	4478279	6882250,7	3635342,2	111	koekuoppa 14	DGPS
15	95	6879631	4478270	6882258,3	3635332,9	119	koekuoppa 15	DGPS
16	94	6879642	4478268	6882269,2	3635330,4	118	koekuoppa 16	DGPS
17	98	6879652	4478268	6882279,2	3635329,9	122	koekuoppa 17	DGPS
18	96	6879643	4478261	6882269,8	3635323,3	120	koekuoppa 18	DGPS
19	99	6879634	4478254	6882260,5	3635316,7	123	koekuoppa 19	DGPS
20	102	6879665	4478259	6882291,7	3635320,3	126	koekuoppa 20	DGPS
21	101	6879672	4478229	6882297,3	3635290,0	125	koekuoppa 21	DGPS
22	100	6879656	4478239	6882281,8	3635300,7	124	koekuoppa 22	DGPS
23	86	6879626	4478282	6882253,8	3635345,1	110	lapionpisto 101	DGPS
24	92	6879638	4478272	6882265,4	3635334,5	116	lapionpisto 102	DGPS
25	93	6879642	4478271	6882269,3	3635333,4	117	lapionpisto 103	DGPS
26	97	6879646	4478263	6882272,9	3635325,2	121	lapionpisto 104	DGPS
27	46	6880113	4477863	6882721,0	3634903,9		rajapyykki oranssi 13	DGPS
28	107	6879553	4478319	6882182,6	3635385,4	108	rajapyykki oranssi 16	DGPS
29	108	6879553	4478319	6882182,6	3635385,4	107	rajapyykki oranssi 16	DGPS
30	106	6879582	4478275	6882209,5	3635340,1		rajapyykki oranssi 16?	DGPS
31	47	6880073	4477880	6882681,9	3634922,8		rajapyykki oranssi 59	DGPS
32	105	6879644	4478193	6882267,7	3635255,3		rajapyykki oranssi 90	DGPS
33	103	6879615	4478233	6882240,6	3635296,6	104	rajapyykki oranssi 91	DGPS
34	104	6879614	4478234	6882239,6	3635297,7	103	rajapyykki oranssi 91	DGPS
35	76	6879665	4478263	6882291,9	3635324,3		502 n	DGPS
36	75	6879683	4478227	6882308,2	3635287,5		502 rajalinja	DGPS
37	61	6879956	4478023	6882571,6	3635071,1		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
38	62	6879940	4478030	6882555,9	3635078,8		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
39	63	6879926	4478036	6882542,2	3635085,4		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
40	64	6879902	4478052	6882519,0	3635102,5		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
41	65	6879881	4478067	6882498,7	3635118,5		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
42	66	6879869	4478074	6882487,0	3635126,0		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
43	67	6879850	4478087	6882468,6	3635139,9		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
44	68	6879830	4478099	6882449,2	3635152,8		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
45	69	6879815	4478109	6882434,7	3635163,5		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
46	70	6879784	4478130	6882404,7	3635185,9		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
47	71	6879756	4478155	6882377,8	3635212,2		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
48	72	6879736	4478176	6882358,8	3635234,1		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
49	73	6879727	4478189	6882350,4	3635247,5		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
50	74	6879700	4478210	6882324,4	3635269,7		ajoura/vanha metsäautotie	DGPS
51	13	6879634	4478227	6882259,3	3635289,8		lev.	DGPS
52	15	6879652	4478208	6882276,4	3635270,0		lev.	DGPS
53	17	6879640	4478182	6882263,2	3635244,5		lev.	DGPS
54	20	6879681	4478168	6882303,5	3635228,6		lev.	DGPS
55	28	6879857	4478019	6882472,5	3635071,6		lev.	DGPS
56	33	6879967	4477946	6882579,0	3634993,6		lev.	DGPS
57	45	6880120	4477861	6882727,9	3634901,6		lev.	DGPS
58	55	6879967	4478021	6882582,5	3635068,5		lev.	DGPS
59	11	6879622	4478250	6882248,4	3635313,3		parkkipaikka	DGPS
60	5	6879588	4478298	6882216,6	3635362,8		tie leveys 2.5 m	DGPS
61	6	6879595	4478292	6882223,3	3635356,5		tie leveys 2.5 m	DGPS
62	7	6879589	4478281	6882216,8	3635345,8	029	tie leveys 2.5 m	DGPS
63	8	6879596	4478265	6882223,1	3635329,5	030	tie leveys 2.5 m	DGPS
64	9	6879606	4478246	6882232,2	3635310,0		tie leveys 2.5 m	DGPS
65	10	6879613	4478240	6882238,9	3635303,7		tie leveys 2.5 m	DGPS
66	12	6879628	4478224	6882253,1	3635287,0		tie leveys 2.5 m	DGPS
67	14	6879642	4478201	6882266,1	3635263,4		tie leveys 2.5 m	DGPS
68	16	6879650	4478189	6882273,5	3635251,1		tie leveys 2.5 m	DGPS
69	18	6879661	4478175	6882283,8	3635236,6		tie leveys 2.5 m	DGPS
70	19	6879675	4478163	6882297,3	3635223,9		tie leveys 2.5 m	DGPS
71	21	6879695	4478140	6882316,2	3635200,0		tie leveys 2.5 m	DGPS

apunumero	DGPS-no	X-koordinaatti	Y-koordinaatti	P-koordinaatti	I-koordinaatti	vertaa no	selite	laite
72	22	6879711	4478123	6882331,4	3635182,3		tie leveys 2.5 m	DGPS
73	23	6879735	4478110	6882354,8	3635168,2		tie leveys 2.5 m	DGPS
74	24	6879768	4478091	6882386,9	3635147,7		tie leveys 2.5 m	DGPS
75	25	6879803	4478071	6882420,9	3635126,1		tie leveys 2.5 m	DGPS
76	26	6879840	4478047	6882456,8	3635100,4		tie leveys 2.5 m	DGPS
77	27	6879863	4478030	6882479,0	3635082,3		tie leveys 2.5 m	DGPS
78	29	6879892	4478007	6882506,9	3635058,0		tie leveys 2.5 m	DGPS
79	30	6879927	4477979	6882540,6	3635028,4		tie leveys 2.5 m	DGPS
80	31	6879948	4477965	6882560,9	3635013,5		tie leveys 2.5 m	DGPS
81	32	6879971	4477954	6882583,4	3635001,4		tie leveys 2.5 m	DGPS
82	34	6880001	4477945	6882612,9	3634991,0		tie leveys 2.5 m	DGPS
83	35	6880000	4477945	6882611,9	3634991,1		tie leveys 2.5 m	DGPS
84	36	6880022	4477932	6882633,3	3634977,1		tie leveys 2.5 m	DGPS
85	37	6880039	4477915	6882649,5	3634959,3		tie leveys 2.5 m	DGPS
86	38	6880049	4477892	6882658,4	3634935,9		tie leveys 2.5 m	DGPS
87	39	6880057	4477873	6882665,5	3634916,5		tie leveys 2.5 m	DGPS
88	40	6880068	4477864	6882676,1	3634907,0		tie leveys 2.5 m	DGPS
89	41	6880060	4477832	6882666,6	3634875,4		tie leveys 2.5 m	DGPS
90	42	6880069	4477869	6882677,4	3634912,0		tie leveys 2.5 m	DGPS
91	43	6880082	4477871	6882690,4	3634913,4		tie leveys 2.5 m	DGPS
92	44	6880120	4477855	6882727,7	3634895,6		tie leveys 2.5 m	DGPS
93	48	6880070	4477893	6882679,5	3634935,9		tie leveys 2.5 m	DGPS
94	49	6880072	4477920	6882682,7	3634962,8		tie leveys 2.5 m	DGPS
95	50	6880062	4477945	6882673,9	3634988,2		tie leveys 2.5 m	DGPS
96	51	6880047	4477967	6882659,9	3635010,9		tie leveys 2.5 m	DGPS
97	52	6880025	4477997	6882639,3	3635041,9		tie leveys 2.5 m	DGPS
98	53	6880003	4478014	6882618,1	3635059,9		tie leveys 2.5 m	DGPS
99	54	6879986	4478027	6882601,7	3635073,7		tie leveys 2.5 m	DGPS
100	56	6879983	4478032	6882599,0	3635078,8		tie leveys 2.5 m	DGPS
101	57	6879974	4478044	6882590,5	3635091,2		tie leveys 2.5 m	DGPS
102	58	6879947	4478063	6882564,4	3635111,4		tie leveys 2.5 m	DGPS
103	76	6879665	4478263	6882291,9	3635324,3		502 n	DGPS
104	75	6879683	4478227	6882308,2	3635287,5		502 rajalinja	DGPS
105	59	6879911	4478091	6882529,8	3635141,1		tie 2 venealkama	DGPS
106	60	6879894	4478101	6882513,2	3635151,9		tie 2 venealkama	DGPS